

קצה

ע"ש מאיר ליפשיץ הי"ד

פרק ששי:

חסד

הנחש פיתה את חוה באמרו לה „והייתם כאלקים — יוצרי עולמות“, ובוה נתפתתה, כי עומק תשוקתו של כל אדם הוא להיות יוצר עולמות. הנחש הטעה את חוה, שיגיעו לזה על ידי פרי עץ הדעת שיוליד בהם כח הדמיון, וכאילו הדמיון הוא הכח היוצר עולמות — ולא היא: הכח הזה הוא חסד. לא אדה"ר זכה ליצור עולמות אלא אע"ה שוכה לחסד. „איתן האזרחי“ הוא אברהם, והוא אמר: „ואני אמרתי עולם חסד יבנה“ (תהלים פט, ב). בגשתנו עתה להתלמד במידת החסד נדע נא, כי כל מעשה חסד, אפילו בדבר קטן, הוא מעשה בנין ויצירה ממש, להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים.

כאשר נותנים פרוטה לעני הפושט ידו, זוהי צדקה שהיא כמעט ממידת דרך ארץ לא להשיבו ריקם. חסד — ענין אחר יש בו. בהתלמדנו בזה נלך צעד אחרי צעד, הן בהבנה והן במעשה, וזה החלי.

ועד ראשון

„כי פתוח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו“ — רש"י: „והעבט תעביטנו — אם לא ירצה במתנה תן לו בהלואה. די מחסורו — ואי אתה מצווה להעשירו. אשר יחסר לו — אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. לו — זו אשה וכה"א אעשה לו עזר כנגדו“ (ראה, ששי).

„די מחסורו“ — ולא יותר. אבל ב"אשר יחסר לו" — אין נורמות. כשם שדעותיהם שונות כך מחסוריהם שונים. הרוצה להיות איש חסד צריך קודם כל להתלמד לראות ולהאזין מה יחסר לו. „אשר יחסר לו“ כתוב, לו לפי צרכו האישי הפרטי, וכמו שאמרו „זו אשה“, אשר בודאי צריכים להתאים לו אשה ההגונה לו, וכן בכל שאר צרכיו. ונתאר לעצמנו עשיר שירד מנכסיו; עליו לצאת מדירת הפאר שלו ולגור בדירה קטנה; מכלי הכסף והזהב לא נשאר לו מאומה, ועם כל זה השלים. אך דבר אחד מציק לו, שאין לו עוד מכונית הפאר שלו והוא צריך לעשות דרכו רגלי או ברכב ציבורי; מבויש הוא יוצא בבוקר לדרכו, ומבויש הוא חוזר הביתה. הוא לא יעז לבקש שיתנו לו מכונית, ולא פשוטה. אבל אנו חייבים להבין כי זהו אשר יחסר לו באמת. אם להשתדל למעשה להמציא לו מכונית — זוהי שאלה בדיני קדימה: אם אנו עוסקים גם בעניים חסרי לחם, ועם חולים הזקוקים לרופאים, בודאי יש להם דין קדימה לפני זה שחסרה לו מכונית. אבל לו יצויר שיש לי כסף, או נדבן לזה, באמת עלי למלאות לו חסרונו.